

Često postavljana pitanja

Q1: Da li će se el. energija koja nastaje od vjetro parka distribuirati lokalnom stanovništvu?

A1: Ne, generisana električna energija će se distribuirati u nacionalnu mrežu, tako da pojedinačni objekti ne će biti priključeni na sistem.

Q2: Da li će biti prilika za lokalno zapošljavanje?

A2: Da, lokalno stanovništvo može biti angažovano za potrebe projekta, a posebno tokom faze izgradnje kada će biti potreban veći broj radnika. Izvođači će sprovoditi transparentan proces zapošljavanja, u zimući u obzir vještine i iskustvo u cilju što većeg lokalnog zapošljavanja. Neke pozicije za određene djelove posla će pokrivati nacionalni i međunarodni eksperti/radnici. Određeni broj prilika za lokalno zapošljavanje će takođe biti dostupan i tokom operativne faze/faze rada. Dodatne informacije će biti dostupne tokom početka izgradnje.

Q3: Da li ću moći da se krećem sa životinjama u blizini i okolini vjetroturbina (WTG)?

A3: Da. Iako neke oblasti mogu biti privremeno nedostupne tokom izgradnje, tokom operativne faze neće biti ograničeno kretanje na lokaciji. Ljudi mogu da nastave da koriste zemljište za ispašu, rekreaciju i za druge namjene, dok god ne remete fazu izgradnje i rad vjetro parka.

Q4: Da li ću čuti buku od vjetroturbina (WTG)?

A4: Zavisí od Vaše blizine vjetroturbinama (WTG) i glavnom smjeru vjetra koji utiče na prostiranje buke. Studija modeliranja buke će biti urađena za potrebe ESIA kako bi se identifikovale oblasti u kojima će doći do stvaranja buke tokom rada vjetroturbina (WTG). ESIA će sadržati detalje i rezultate modeliranja buke, kao i analizu u poređenju sa primjenjivim standardima i mjerama upravljanja.

Q5: Da li će Projekat imati uticaja na stalne i migratorne ptice?

A5: Istraživanja biodiverziteta sprovedena su tokom prethodnih 12 mjeseci. ESIA će koristiti rezultate tih istraživanja kako bi procijenili potencijalni rizici za stalne i migratorne ptice, i slijepe miševе. Posebni protokoli će biti implementirani tokom operativne faze/faze rada kako bi se spriječili uticaji na zaštićene vste ptica. Ovo se obično postiže putem posmatranja ptica i selektivnog zaustavljanja rada konkretnih vjetroturbina (WTG) kako bi se spriječila kolizija.

Q6: Koje druge uticaje može izazvati Projekat?

A6: Fenomen treptanja sjenke javlja se pod specifičnim uslovima sunčeve svjetlosti kada rotirajuće lopatice vjetroturbina bacaju sjenku koja može izazvati efekat treptanja na zemlji. Istraživanje fenomena treptanja sjenke biće sprovedeno kao dio Procjene uticaja na životnu sredinu i društvo (ESIA) kako bi se predvidjela područja gdje će se fenomen treptanja sjenke generisati. Izvještaj ESIA će sadržati detalje o ishodu modeliranja fenomena treptanja sjenke u poređenju sa primjenjivim standardima i mjerama upravljanja. Mehanički kvarovi kod turbina/lopatica su veoma rijetki (odbacivanje lopatica), i rizik od ovakvog događaja je veoma nizak. Do toga dolazi u slučaju strukturnog oštećenja vjetroturbina (WTG) (npr. usled udara groma ili tornada). Topljenje leda sa turbina/lopatica se može dogoditi u slučaju kada se na lopaticama vjetroturbina (WTG) akumulira led ili snijeg. Koristiće se vjetroturbina koji će imati sisteme za automatsko otkrivanje prisustva leda na lopaticama i mehanizme za bezbjedan rad. Preporučuje se da se ne ostaje u neposrednoj blizini vjetroturbina tokom zimskih uslova. ESIA će takođe uključiti procjenu uticaja vjetroturbina na pejzaž i vizuelni izgled područja.

Prikaz dalekovoda

Dalekovod će biti izgrađen kako bi se vjetro prak povezao sa trafostanicom Brezna

Kontakt:
Lokalna kancelarija/CLO
Adresa: Šavnička IX, br. 13, II sprat
81450 Šavnik, Crna Gora
Tel.: +382 69 491 848

VJETRO PARK BIJELA

Oснаžena održiva budućnost Crne Gore

**ČISTA I ZELENA ENERGIJA,
BOLJA BUDUĆNOST**

ALCAZAR ENERGY RAZVIJA PROJEKAT VJETRO PARK BIJELA

U septembru 2023. godine, Alcazar Energy fond za infrastrukturne projekte iz oblasti obnovljivih izvora energije, podržan od strane međunarodnih razvojnih finansijskih institucija, otkupio je prava za realizaciju Vjetro parka Bijela u Crnoj Gori (118,8 MW), nakon saradnje sa kompanijama Simes Inženjering i Sistem MNE, koje su inicijalni kreatori projekta.

Projektna oblast se nalazi najvećim dijelom na teritoriji opštine Šavnik, kao i na teritorijama opština Nikšić, Plužine i Kolašin, 25 km sjevero-istočno od Nikšića i oko 50 km sjeverno od Podgorice.

Ovaj informativni letak opisuje projekat, objašnjava žalbeni mehanizam i daje osvrt na ključna pitanja i odgovore.

Projekat se sastoji od razvoja, izgradnje i rada vjetroelektrane čiji postojeći dizajn uključuje 17 - 18 vjetroturbina (WTG) svaka nominalne snage od 6-8 MW i ukupnog instaliranog kapaciteta od 119 MW.

Vjetroturbine (WTG) biće postavljene duž visokoplaninskog grebena. Planira se izgradnja pristupnog puta u dužini od 17 km, dok će postojeći put do lokacije vjetroelektrane biti poboljšan, uz unapređenje mreže lokalnih puteva koji vode do vjetroturbina. Podzemni kablovi od 33 kV biće postavljeni između vjetroturbina i unutrašnje trafostanice u okviru projekta. Ova trafostanica će biti povezana sa postojećom trafostanicom Brezna 110/400 kV putem dalekovoda od 22 km dugog, kapaciteta 110 kV, za prenos generisane energije u postojeću mrežu. Nadogradnja trafostanice koju će izgraditi nacionalni operater prenosnog sistema (Crnogorski elektroprenosni sistem - CGES) je planirana kao sastavni dio projektnih aktivnosti.

Faza projektovanja je u toku, u okviru čega će konačna lokacija vjetroturbina (WTG) biti određena uzimajući u obzir tehnička rješenja i ekološke studije.

Početak izgradnje vjetroparka planiran je za treći kvartal 2025. godine, dok se početak rada očekuje u 2027. godini. Vjetropark će proizvoditi više od 320 GWh čiste energije, što je ekvivalentno potrebama više od 16.000 domaćinstava u Crnoj Gori, uz smanjenje emisije CO₂ za oko 230.000 tona godišnje.

Ključne informacije

- Projekat Vjetro parka je usklađen sa nacionalnom Strategijom razvoja do 2040. godine i Prostornim planom Crne Gore, a direktno podržava strateške ciljeve Crne Gore usmjerene na povećanje kapaciteta obnovljivih izvora energije.
- Poboljšan pristupni put i novi unutrašnji putevi omogućiće lokalnom stanovništvu lakše kretanje na lokaciji Projekta.
- Približno 1,1% vrijednosti projekta biće godišnje alocirano u budžet Opštine Šavnik, što će značajno doprineti kapacitetima lokalnih vlasti za budući razvoj na njihovoj teritoriji.
- Tokom faze izgradnje biće stvorene privremene prilike za zapošljavanje za određene segmente radova. Takođe, biće dostupne prilike za dugoročno zapošljavanje tokom operativne faze. Alcazar Energy će sarađivati sa svojim partnerima kako bi postigao maksimalnu stopu zapošljavanja lokalne radne snage.

- Nacionalne i lokalne kompanije će imati koristi od učešća u lancu nabavke, pružajući robu i usluge glavnom izvođaču radova.
- U okviru projekta će biti implementirane i ispoštovane najbolje međunarodne prakse u cilju smanjenja svih negativnih uticaja na životnu sredinu i promovisanja prilika za stvaranje dodate vrijednosti.

Primjer vjetro parka koji je pušten u rad u Crnoj Gori

Izgradnja temelja za vjetroturbine (WTG) - betonski radovi

Procjena uticaja na životnu sredinu i društvo (ESIA)

ESIA (Procjena ekoloških i društvenih uticaja) predstavlja važnu procjenu ekoloških i društvenih aspekata projekta koja se sprovodi prije početka izgradnje. Cilj ESIA je da spriječi i smanji negativne rizike i uticaje na životnu sredinu i ljude koji mogu nastati tokom faza izgradnje i operativne faze projekta, kao i da promoviše pozitivne uticaje u najvećoj mogućoj mjeri. Ključni aspekt ESIA procesa je uključivanje zainteresovanih strana.

ESIA se trenutno sprovodi u skladu sa važećim nacionalnim zakonodavstvom, kao i međunarodnim standardima najbolje prakse. To uključuje standarde učinka ekološke i društvene održivosti Međunarodne finansijske korporacije (IFC), kao i Politiku zaštite životne sredine i socijalnu politiku Evropske investicione banke (EIB) i Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD), kao i relevantnu regulativu Evropske unije.

Kada bude završena, ESIA studija sa netehničkim sažetkom (NTS), biće objavljena na engleskom i crnogorskom jeziku radi konsultacija sa javnošću. ESIA studija će takođe biti razmatrana od strane međunarodnih finansijskih institucija koje obezbjeđuju kreditiranje.

PROJEKAT VJETRO PARK BIJELA

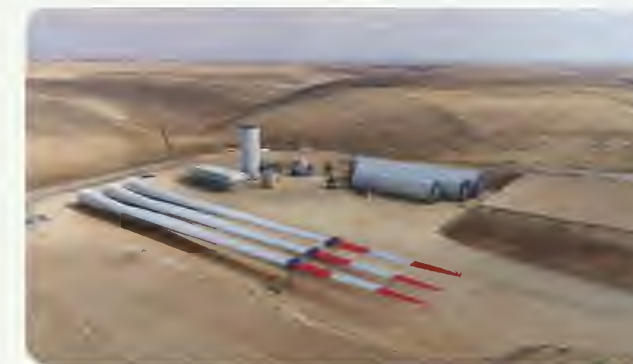
Angažovanje zainteresovanih strana

Sastavni dio ESIA procesa je prikupljanje povratnih informacija od aktera koji mogu biti pogođeni projektom ili su zainteresovani za njega – zainteresovanih strana u okviru Projekta. Konsultacije sa zainteresovanim stranama su već započete i biće nastavljene tokom pripreme ESIA studije, krajem 2024. i početkom 2025. Zainteresovane strane će imati priliku da:

- Dobiju informacije o Projektu i ishodu ESIA
- Steknu razumijevanje o načinu upravljanja uticajima projekta i daju komentare i sugestije u vezi sa pitanjima koja predstavljaju razlog za zabrinutost
- Dobiju kontakt informacije putem kojih će moći da izraze sve dalje razloge za zabrinutost i koriste Mehanizam za žalbe i povratne informacije

Mehanizam za žalbe i povratne informacije

Alcazar Energy je posvećen poslovanju prema najvišim standardima integriteta, u skladu sa našim Etičkim i Poslovnim kodeksom. Alcazar Energy pridaje važnost posvećenosti, transparentnosti i odgovornosti prema svim zainteresovanim stranama koje mogu biti pogođene ili imaju interes u našim projektima. Takođe, Alcazar Energy podržava i prihvata komentare i žalbe u vezi sa Projektom, uključujući i one koje se dostavljaju anonimno. Za sva pitanja ili ispoljavanja razloga za zabrinutost posjetite internet stranicu: <https://alcazar.integrityline.com/>

Primjer komponenti vjetroturbina (WTG), uključujući toranj, turbine/lopatice, i druge elemente

Primjer postavljanja vjetroturbine (WTG) na betonski temelj pomoću kрана